

การจัดการและการดำเนินงานของสำนักงานมาตรฐานสินค้า

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเป็นส่วนราชการที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติ มาตรฐานสินค้าขาออก พ.ศ. 2503 มาตรา 5 มีสำนักงานใหญ่ที่กรุงเทพมหานคร โดยมีผู้อำนวยการกองมาตรฐานสินค้า กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ เป็นหัวหน้าสำนักงานมาตรฐานสินค้า มีหน้าที่ปฏิบัติการและรับผิดชอบในการควบคุม มาตรฐานสินค้าขาออกทั่วราชอาณาจักร¹

ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าขาออก พ.ศ. 2503 มาตรา 5 ได้บัญญัติไว้อีกว่าให้มีสำนักงานมาตรฐานสินค้าสาขาในจังหวัดอื่นตามความจำเป็น ในระยะแรกของการบริหารงานด้านมาตรฐานสินค้าขาออก ยังไม่มีการจัดตั้งสำนักงาน สาขา ณ. จังหวัดใด เพราะขอบเขตการดำเนินงานยังมีน้อยและขาดแคลนกำลังเจ้าหน้าที่ที่จะไปปฏิบัติงาน ในปี พ.ศ. 2522 กระทรวงพาณิชย์ได้เล็งเห็นความจำเป็นในการจัดตั้งสำนักงานมาตรฐานสินค้า สาขาภาคตะวันออก เพื่อแบ่งเบาภาระหน้าที่ของสำนักงานมาตรฐานสินค้าในส่วนกลาง ซึ่งมีภาระหน้าที่ที่เพิ่มมากขึ้นตามสภาพของการค้าขาออกของไทย จึงได้จัดตั้งสำนักงานมาตรฐานสินค้าสาขาภาคตะวันออก มีสำนักงานอยู่ที่จังหวัดชลบุรี (มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติงานอันเป็นกิจการของสำนักงานสาขา) โดยมีพื้นที่ขอบเขตการดำเนินงานในภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา, จังหวัดชลบุรี, จังหวัดระยอง, จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดตราด สาเหตุที่มีการจัดตั้งสำนักงานสาขาภาคตะวันออกขึ้นเป็นแห่งแรก เพราะพื้นที่ดังกล่าวมีการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังอันเป็นสินค้ามาตรฐานที่เป็นสินค้าขาออกที่สำคัญของไทยเป็น

---

¹ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่องจัดตั้งสำนักงานมาตรฐานสินค้า และแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ ลงวันที่ 12 สิงหาคม 2503, แฟ้มเอกสารของสำนักงานมาตรฐานสินค้า

จำนวนมาก ทั้งนี้เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระหน้าที่ของสำนักงานมาตรฐานสินค้าในส่วนกลาง และเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ทำการค้าขาออกของไทยในภูมิภาคแถบนั้นที่จะติดต่อกับราชการกับสำนักงานมาตรฐานสินค้าสาขาภาคตะวันออกเฉียงเหนือสำนักงานมาตรฐานสินค้าในส่วนกลาง

บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานเกี่ยวกับมาตรฐานสินค้าขาออก

ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้า พ.ศ. 2503 มีบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานเกี่ยวกับมาตรฐานสินค้าขาออกทั้งฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายเอกชน บุคคลฝ่ายรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานมาตรฐานสินค้าขาออกจะกล่าวถึงในบทนี้ ส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานมาตรฐานสินค้าขาออกฝ่ายเอกชนจะกล่าวในบทถัดไป บุคคลฝ่ายรัฐบาลที่บริหารงานตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าขาออก พ.ศ. 2503 เป็นบุคคลที่มีมาก่อนการประกาศใช้กฎหมายนี้ แต่กฎหมายนี้มีบทบัญญัติอำนาจหน้าที่ไว้ และบุคคลที่ตั้งขึ้นใหม่ตามบทบัญญัติของกฎหมายนี้ ดังนี้

1. คณะรัฐมนตรี มีหน้าที่แต่งตั้งคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าขาออก พ.ศ. 2503 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า "คณะกรรมการมาตรฐานสินค้า" ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงพาณิชย์ เป็นประธาน อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ อธิบดีกรมพาณิชย์ สัมพันธ์ ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม ผู้แทนกรมศุลกากร ผู้แทนสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และกรรมการอื่นไม่เกินหกคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง และให้หัวหน้าสำนักงานมาตรฐานสินค้าเป็นกรรมการและเลขาธิการ

2. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าขาออก (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2522 ดังนี้

2.1 อำนาจในการออกกฎกระทรวงและประกาศกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าขาออก (ฉบับที่ 2) พ.ศ.

2.2 อำนาจในการจัดตั้งองค์การ เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบและบริหารงานเกี่ยวกับมาตรฐานสินค้าขาออก ซึ่งได้แก่การจัดตั้งสำนักงานมาตรฐานสินค้าในส่วนกลางและสำนักงานมาตรฐานสินค้าส่วนภูมิภาค

2.3 อำนาจในการแต่งตั้งผู้ออกไปรับรองมาตรฐานสินค้า

2.4 อำนาจในการกำหนดหรือยกเลิกสินค้าให้เป็นสินค้ามาตรฐาน

2.5 อำนาจในการกำหนด แก๊ซ หรือยกเลิกเลิกมาตรฐานสินค้า

3. คณะกรรมการมาตรฐานสินค้า มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

3.1 พิจารณาข้อเสนอของพนักงานเจ้าหน้าที่ แล้วทำความเห็นเสนอรัฐมนตรี

3.2 ให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาแก่รัฐมนตรีในเรื่องเกี่ยวกับมาตรฐานสินค้า

3.3 วินิจฉัยอุทธรณ์ วินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ที่ไม่พอใจในคำวินิจฉัยข้อโต้แย้งหรือปัญหาข้อพิพาทเกี่ยวกับมาตรฐานสินค้าของสำนักงานมาตรฐานสินค้า และในการนี้ให้มีอำนาจสั่งเป็นหนังสือให้บุคคลใด ๆ มาชี้แจงข้อเท็จจริงหรือให้ส่งตัวอย่างสินค้าหรือสิ่งใด ๆ ที่เกี่ยวกับการพิจารณาอุทธรณ์ของคณะกรรมการได้ความจำเป็น

4. คณะอนุกรรมการมาตรฐานสินค้า ..คือกลุ่มบุคคลซึ่งคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าแต่งตั้งขึ้น ทำหน้าที่พิจารณาร่างมาตรฐานสินค้าแต่ละชนิดตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าให้เป็นอย่างรอบคอบรัดกุม

5. พนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

5.1 อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจสอบมาตรฐานสินค้า พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในสถานที่หรือยานพาหนะใด ๆ เพื่อตรวจสอบมาตรฐานสินค้า ตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ทำการค้าขาออกซึ่งสินค้ามาตรฐาน ผู้ประกอบธุรกิจตรวจสอบมาตรฐานสินค้าและผู้ตรวจสอบมาตรฐานสินค้า รวมทั้งตรวจสอบสมุดบัญชีเอกสาร หรืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการนั้น คำเนิการนับ ซึ่ง ทวง วัค เพื่อทำการ

ตรวจสอบและมีอำนาจที่จะยึดหรืออายัดสินค้ามาตรฐาน สมบูรณ์ซึ่ง เอกสารหรือ
สิ่งใด ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่มีเหตุสงสัยว่าจะมีการกระทำผิดกฎหมายมาตรฐาน
สินค้าขาออก

5.2 อำนาจในการวินิจฉัยข้อพิพาทเกี่ยวกับมาตรฐานสินค้าขาออก

6. พนักงานตรวจสอบมาตรฐานสินค้า อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ
เป็นผู้แต่งตั้งพนักงานตรวจสอบมาตรฐานสินค้า หน้าที่ของพนักงานตรวจสอบมาตรฐาน
สินค้านี้มีดังนี้

6.1 ตรวจสอบมาตรฐานสินค้าตามที่ได้รับมอบหมายจากสำนักงาน
มาตรฐานสินค้า

6.2 ตรวจสอบการดำเนินงานการตรวจสอบมาตรฐานสินค้าของผู้
ตรวจสอบมาตรฐานสินค้าเอกชน ตามที่ได้รับมอบหมายจากสำนักงานมาตรฐานสินค้า

6.3 ตรวจสอบสภาพของพื้นที่ที่ใช้เป็นสำนักงาน จำนวนพนักงาน
เครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นแก่การประกอบธุรกิจตรวจสอบมาตรฐานสินค้าที่ผู้ขอรับ
อนุญาตเป็นผู้ประกอบธุรกิจตรวจสอบมาตรฐานสินค้า เครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นแก่
การดำเนินงานการค้าขาออกของผู้ทำการค้าขาออกซึ่งสินค้ามาตรฐาน แจกมาใน
คำร้องขอเพื่อประกอบการพิจารณาปรับจดทะเบียน

การกำหนดสินค้าให้เป็นสินค้ามาตรฐานและกำหนดมาตรฐานสินค้าขาออก

เป็นขั้นตอนขั้นแรกในการกำหนดสินค้าขาออกให้เป็นสินค้ามาตรฐานและ
กำหนดมาตรฐานสินค้าขาออก เพื่อควบคุมคุณภาพสินค้าขาออกให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน
สินค้าที่จะกำหนดขึ้น การพิจารณาว่าสินค้าที่ส่งออกชนิดใดสมควรกำหนดมาตรฐาน
สินค้านั้นมาจากหน่วยงานภายในสำนักงานมาตรฐานสินค้า ทำการศึกษาค้นคว้าและวิจัย
สินค้าที่ส่งไปจำหน่ายต่างประเทศ สินค้าที่ส่งออกชนิดใดมีแนวโน้มว่าจะส่งออกมาก
และจะเป็นที่นิยมของตลาดต่างประเทศต่อไป หรือสินค้าที่ส่งออกชนิดใดมีปัญหาเกี่ยว
กับคุณภาพของสินค้านั้น ผู้ซื้อในต่างประเทศร้องเรียนเกี่ยวกับปัญหาของคุณภาพ
สินค้าไทยหรือตั้งข้อกีดกันจำกัดการนำเข้าสินค้าจากประเทศไทย เช่น ปัญหาเกี่ยว
กับอาหารทะเลแช่เย็นจำพวกกุ้งทะเล หอยลายกระป๋อง ซึ่งรัฐบาลของผู้ซื้อใน

ต่างประเทศหลายประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา อิตาลี ทั้งซอกัดกันว่าอาหารทะเล
แช่เย็นของไทยมีเชื้อโรคในอาหารทะเลแช่เย็นที่ส่งไปจำหน่ายในประเทศเหล่านั้น
จำนวนมาก จึงจำกัดการนำเข้าหรือเข้มงวดในการตรวจสอบคุณภาพสินค้า การ
พิจารณาว่าสินค้าส่งออกชนิดใดสมควรมาตรฐานสินค้าอาจมาจากหน่วยงานภายนอก
สำนักงานมาตรฐานสินค้า ทั้งหน่วยงานของรัฐบาลและหน่วยงานของเอกชน เช่น
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตรได้รับการร้องเรียนจากชาวประมงซึ่งจับปลา
แป๊ะเพื่อนำไปผลิตเป็นปลาป่นว่าราคาปลาแป๊ะมีราคาตกต่ำ กระทรวงเกษตรและ
สหกรณ์การเกษตรพิจารณาแล้วเห็นว่าสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ราคาปลาแป๊ะมีราคาตกต่ำ
ลง เนื่องจากคุณภาพของปลาป่นที่ส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศมีคุณภาพยังไม่ไ้
มาตรฐานสากล จึงเสนอเรื่องให้สำนักงานมาตรฐานสินค้าพิจารณากำหนดมาตรฐาน
สินค้าปลาป่นต่อไป

หน่วยงานที่มีหน้าที่กำหนดมาตรฐานสินค้า

1. งานกำหนดมาตรฐานสินค้า สำนักงานมาตรฐานสินค้า
2. คณะกรรมการมาตรฐานสินค้า
3. คณะอนุกรรมการมาตรฐานสินค้า

ขั้นตอนการพิจารณากำหนดสินค้าให้เป็นสินค้ามาตรฐานและกำหนด
มาตรฐานสินค้า

1. งานกำหนดมาตรฐานสินค้าจะพิจารณากำหนดสินค้าให้เป็นสินค้า
มาตรฐาน โดยศึกษาค้นคว้าและวิจัยเกี่ยวกับการผลิต ภาวะการค้าและคุณภาพของ
สินค้ามาตรฐาน โดยศึกษาค้นคว้าและวิจัยเกี่ยวกับการผลิต ภาวะการค้าและคุณภาพ
ของสินค้าที่ส่งออกทั้งตลาดภายในและภายนอกประเทศ เพื่อพิจารณากำหนดสินค้าให้
เป็นสินค้ามาตรฐาน

การกำหนดมาตรฐานสินค้า โดยศึกษาเปรียบเทียบมาตรฐานสินค้า
ของประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะมาตรฐานสินค้าของประเทศใกล้เคียง รวมทั้งมาตรฐาน

องค์การมาตรฐานระหว่างประเทศ ((International Organization for Standardization)¹ และ Codex² ได้กำหนดไว้ ถ้าหากมี วิธีการกำหนดมาตรฐานสินค้าทางเกษตรของประเทศต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับกำหนดมาตรฐานของสินค้าให้เป็นที่แน่นอน สอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศ และเหมาะสมกับความต้องการของผู้ซื้อในต่างประเทศ

กำหนดหลักเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับและวิธีการควบคุม และการตรวจสอบมาตรฐานสินค้า การออกใบรับรองมาตรฐานสินค้าแต่ละประเภทและชนิดของสินค้า เนื่องจากสินค้าแต่ละประเภทและชนิดมีสภาพและลักษณะแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อม พื้นอากาศ และกรรมวิธีการผลิตแต่ละประเทศ วิธีการและวัตถุประสงค์ที่ใช้ในการบรรจุหีบห่อสินค้าและวิธีการตรวจสอบ ตลอดจนอุปกรณ์หรือเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบมาตรฐานซึ่งแตกต่างกัน นอกจากนี้มาตรฐานสินค้าที่จะกำหนดอาจจะต้องแบ่งเป็นหลายชนิดหรือ

---

¹ องค์การมาตรฐานระหว่างประเทศ (International Organization for Standardization) เป็นองค์การระหว่างประเทศสำหรับกำหนดมาตรฐาน ปัจจุบันประกอบด้วยประเทศสมาชิก 89 ประเทศ (รวมทั้งประเทศไทย) วัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการพัฒนามาตรฐานทั่วโลก พร้อมกับอำนวยความสะดวกในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการระหว่างประเทศและเพื่อพัฒนาความร่วมมือในกิจกรรมเกี่ยวกับทางวิชาการ วิทยาศาสตร์ และเศรษฐกิจ องค์การมาตรฐานระหว่างประเทศ (ISO) กำหนดมาตรฐานทุกสาขา ยกเว้นมาตรฐานทางไฟฟ้าและเครื่องยนต์ ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของ IEC (International Electrotechnical Commission) ปัจจุบัน ISO ได้กำหนดมาตรฐานและประกาศออกใช้ทั้งหมด 4,580 ชนิด

² Codex หมายถึงโครงการมาตรฐานอาหาร FAO/WHO มีหน้าที่กำหนดมาตรฐานอาหารให้เป็นแบบอย่างเดียวกันและเป็นที่ยอมรับของประเทศต่าง ๆ มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองสุขภาพอนามัยของผู้บริโภค ให้ความเป็นธรรมในด้านการค้าระหว่างประเทศและเพื่อส่งเสริมความร่วมมือของมาตรฐานอาหารภายใต้การดำเนินงานของรัฐบาล และที่ไม่ใช่รัฐบาล ประกอบด้วยประเทศสมาชิก 121 ประเทศ (รวมทั้งประเทศไทย) งานของโครงการนี้มีคณะกรรมการวิชาการเป็นผู้บริหารและกำหนดนโยบาย

หลายชั้นโดยอาศัยปริมาณ หน่วย น้ำหนักและอื่น ๆ ศึกษาข้อเท็จจริงในการกระทำให้สินค้ามาตรฐานมีคุณภาพผิดไปจากที่กำหนดไว้ เช่น การเอาวัตถุชนิดเดียวกันแต่ต่างคุณภาพหรือต่างชนิดเจือปนหรือรวมลงไป

นอกจากนั้นงานกำหนดมาตรฐานสินค้ายังพิจารณาเปลี่ยนแปลง แก้ไขปรับปรุงและยกเลิกมาตรฐานสินค้า เพื่อให้เหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวของตลาดภายในและต่างประเทศที่มีการพัฒนาตลอดเวลา จึงจำเป็นที่จะต้องค้นคว้าศึกษาค้นคว้าเคลื่อนไหวของตลาดสินค้ามาตรฐานที่ใดที่กำหนดไปแล้ว และที่เริ่มกำหนดเป็นสินค้ามาตรฐานด้วย

สินค้าที่ส่งออกชนิดใดที่มีปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพของสินค้า งานกำหนดมาตรฐานสินค้าหรือหน่วยงานภายนอกสำนักงานมาตรฐานสินค้าจะเสนอความเห็นให้หัวหน้าสำนักงานมาตรฐานสินค้าพิจารณากำหนดให้เป็นสินค้ามาตรฐาน เพื่อให้ผู้ซื้อเกิดความมั่นใจในคุณภาพสินค้าที่ส่งออก หรือขจัดปัญหาร้องเรียนเกี่ยวกับคุณภาพสินค้า ถ้าหัวหน้าสำนักงานมาตรฐานสินค้าพิจารณาเห็นว่าสมควรควบคุมมาตรฐานสินค้าดังกล่าวในเวลาส่งออก ก็จะเสนอความเห็นให้คณะกรรมการมาตรฐานสินค้าพิจารณาคือไป

2. คณะกรรมการมาตรฐานสินค้า เมื่อได้รับบันทึกความเห็นของหัวหน้าสำนักงานมาตรฐานสินค้าในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ ก็จะดำเนินการประชุมเพื่อพิจารณาว่าสมควรจะกำหนดมาตรฐานสินค้านั้นหรือไม่

ข้อพิจารณาที่คณะกรรมการมาตรฐานสินค้าพิจารณาเพื่อกำหนดมาตรฐานสินค้ามีดังนี้

2.1 สินค้าขาออกที่จะกำหนดมาตรฐานสินค้าควรมีปริมาณและมูลค่าการส่งออกอยู่ในเกณฑ์สูงพอสมควร และมีปริมาณการส่งออกสม่ำเสมอ

2.2 สินค้าขาออกที่จะกำหนดมาตรฐานสินค้าควรเป็นสินค้าที่มีข้อโต้แย้งปัญหาข้อพิพาทบ่อยครั้ง หรือเป็นสินค้าที่ต่างประเทศตั้งข้อกีดกันหรือจำกัดการนำเข้าโดยอาศัยปัญหาเรื่องคุณภาพของสินค้าเป็นข้ออ้าง

2.3 สินค้าที่จะกำหนดมาตรฐานควรมีความเหมาะสมกับสภาพเหตุการณ์และเวลาในการกำหนดมาตรฐาน เนื่องจากสินค้าบางชนิดยังไม่เหมาะสมกับสภาพ

เหตุการณ์และเวลาในการกำหนดมาตรฐาน หากกำหนดมาตรฐานขึ้นแล้วอาจทำให้ผู้ผลิตภายในประเทศต้องเดือดร้อนหรือเลิกกิจการไป จึงต้องพิจารณาว่าสินค้าที่จะกำหนดมาตรฐานควรมีความเหมาะสมกับสภาพเหตุการณ์และเวลาในการกำหนดมาตรฐาน

ถ้าคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าพิจารณาเห็นสมควรควบคุมมาตรฐานสินค้าดังกล่าว ในเวลาส่งออก ก็จะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการมาตรฐานสินค้าขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อทำหน้าที่ยกร่างมาตรฐาน

3. คณะอนุกรรมการมาตรฐานสินค้า ประกอบด้วยผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับสินค้าที่จะกำหนดมาตรฐาน และผู้แทนสมาคมการค้าที่เกี่ยวข้องกับสินค้านั้น เพื่อให้การพิจารณาร่างมาตรฐานเป็นไปโดยรัดกุม

การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการมาตรฐานสินค้า คณะกรรมการมาตรฐานสินค้า จะทำเป็นคำสั่ง คณะอนุกรรมการมาตรฐานสินค้าคณะหนึ่งมีหน้าที่พิจารณากำหนดมาตรฐานสินค้าชนิดหนึ่ง เมื่อพิจารณากำหนดเสร็จแล้วจะยุบตัวเองโดยปริยาย การพิจารณาร่างมาตรฐานสินค้า งานกำหนดมาตรฐานสินค้าจะประสานงานกับคณะอนุกรรมการมาตรฐานสินค้าทุกคณะอย่างใกล้ชิด

การพิจารณาร่างมาตรฐานสินค้า นอกจากจะถือหลักการสำคัญของการร่างมาตรฐานสินค้า (Element of Standardization) ดังที่กล่าวในบทที่ 2 แล้ว ยังมีแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการร่างรายละเอียดมาตรฐานดังนี้

1. การกำหนดรายละเอียดมาตรฐาน ต้องยึดเอาความต้องการของผู้ซื้อส่วนใหญ่เป็นหลักสำหรับพิจารณาว่า สินค้าใดควรมีมาตรฐานอย่างไร สูงต่ำอย่างไร นอกจากนี้ ยังต้องคำนึงถึงความสามารถของผู้ผลิตและผู้ค้าสินค้านั้นด้วย มาตรฐานสินค้าดังกล่าวต้องเหมาะสมกับสภาพดินฟ้าอากาศ การผลิต การลำเลียงขนส่ง การเก็บรักษา และสภาพการค้าโดยทั่วไปของประเทศไทย และอยู่ภายในขอบเขตแห่งกำลังความสามารถในทางปฏิบัติของผู้ผลิตและผู้ค้าสินค้านั้น

2. มาตรฐานสินค้าดังกล่าวต้องปรับปรุงแก้ไขให้ทันสมัยตามเหตุการณ์และวิทยาการสมัยใหม่ หากมาตรฐานสินค้าที่กำหนดไว้แล้วไม่เหมาะสมกับสภาวะการณปัจจุบัน ต้องมีการปรับปรุงแก้ไขซึ่งดำเนินการแบบเกี่ยวกับการพิจารณาร่างมาตรฐานขึ้นใหม่

การพิจารณากำหนดค่าอนุสูกาการที่ประสงค์จะควบคุมมาตรฐานสินค้าของสินค้าที่จะส่งออกไปทางค่านั้น ทั้งนี้เพราะประเทศไทยมีค่าอนุสูกาการจำนวนมาก บางค่ามีความสำคัญในทางการค้าระหว่างประเทศมาก บางค่าไม่มีความสำคัญหรือส่งสินค้ามาตรฐานกำหนดไว้ทางค่านั้นน้อยมาก หากจะกำหนดให้สินค้ามาตรฐานที่ส่งออกทางค่านอนุสูกาการทุกค่า ต้องได้รับการตรวจสอบมาตรฐานและแสดงใบรับรองมาตรฐานสินค้าก่อนพนักงานอนุสูกาการแล้ว จะมีปัญหาเรื่องงบประมาณและอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่ และอาจเกิดความยุ่งยากในทางปฏิบัติ ฉะนั้นกฎหมายจึงเปิดช่องให้มีการควบคุมมาตรฐานสินค้าเฉพาะค่าที่กำหนดไว้เท่านั้น การพิจารณากำหนดค่าอนุสูกาการดังกล่าว จึงแยกพิจารณาตามชนิดของสินค้าว่า สินค้าชนิดใด โดยปกติส่งออกทางค่านอนุสูกาการใด มากน้อยเพียงใด แล้วจึงกำหนดเฉพาะค่าอนุสูกาการที่มีความสำคัญเป็นชนิด ๆ ไป

การกำหนดอัตราค่าบริการการตรวจสอบและออกใบรับรองมาตรฐานสินค้า โดยที่การตรวจสอบมาตรฐานสินค้าและการออกใบรับรอง บางส่วนเอกชนมีส่วนดำเนินการอยู่ด้วยในรูปของธุรกิจจึงจำเป็นต้องมีการกำหนดอัตราค่าสูงสุดของค่าบริการดังกล่าว โดยคำนึงว่าค่าบริการนั้นจะคงพอเพียงที่เอกชนจะดำเนินการอยู่ได้ในรูปของธุรกิจ แต่ขณะเดียวกันต้องคำนึงด้วยว่าไม่เป็นภาระแก่ผู้ส่งออก ทำให้ต้นทุนการส่งออกสูง เป็นภาระกับผู้บริโภคด้วย

เมื่อคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าพิจารณาเสร็จแล้ว ก็จะเสนอให้คณะกรรมการมาตรฐานสินค้าพิจารณา เมื่อคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าพิจารณาเสร็จแล้ว หากเห็นชอบด้วยก็จะเสนอให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์พิจารณา หากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เห็นชอบด้วยก็จะออกประกาศ และนำประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยที่การกำหนดมาตรฐานสินค้าขึ้นใหม่จำเป็นต้องให้เวลาผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ผลิต ผู้ทำการค้าขายออกมีเวลาเตรียมตัวในการปรับปรุงการบริโภค มีเวลาดำเนินการพิธีทางกฎหมาย เช่น การจดทะเบียนเป็นผู้ทำการค้าขายออก เป็นต้น กฎหมายจึงบังคับไว้ว่าการกำหนดสินค้าให้เป็นสินค้ามาตรฐาน การแก้ไขมาตรฐานสินค้าต้องระงับวันเริ่มบังคับใช้ไม่น้อยกว่า 60 วัน นับตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา กล่าวคือ ให้มีเวลาเตรียมตัวอย่างน้อย 60 วัน

สำหรับสินค้าที่กำหนดให้เป็นสินค้ามาตรฐานและกำหนดมาตรฐานไว้แล้ว ปัจจุบันมีอยู่ 10 ชนิด ดังที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 2 และยังมีสินค้าอีกหลายชนิดที่อยู่ในระหว่างการพิจารณากำหนดมาตรฐาน

การวางแผนของสำนักงานมาตรฐานสินค้า

สำนักงานมาตรฐานสินค้าได้มีการวางแผนงาน โดยจัดตั้งเป็นโครงการพัฒนาระบบงานมาตรฐานสินค้าขาออก ซึ่งเป็นโครงการส่วนหนึ่งของโครงการพัฒนากำหนดพาณิชย์ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 ด้านการส่งออกและนำเข้า¹

เหตุการณ์จัดตั้งโครงการพัฒนาระบบงานมาตรฐานสินค้าขาออก²

1. สินค้าขาออกที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจหลายชนิดยังไม่มีกำหนดมาตรฐานไว้ให้แน่นอนและเหมาะสม มีปัญหาเรื่องเรียนเกี่ยวกับคุณภาพจากผู้ซื้อผู้เสมอ ๆ
2. มาตรฐานสินค้าที่กำหนดไว้บางอย่างไม่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของตลาดต่างประเทศในปัจจุบัน
3. ระบบการตรวจสอบมาตรฐานสินค้าบางชนิดยังไม่เหมาะสมทันสมัยกับวิทยาการสมัยใหม่ ส่วนเครื่องมืออุปกรณ์วิทยาศาสตร์บางชนิดยังไม่มี และที่มีอยู่บางชนิดก็เสื่อมคุณภาพจะวิบัติไปตามอายุของการใช้งาน
4. ผู้หน้าที่ตรวจสอบมาตรฐานสินค้านี้ทั้งของทางราชการและเอกชน และยังไม่มียุทธศาสตร์ในใรับนิคชอบโดยตรงเกี่ยวกับการให้ความรู้ และฝึกอบรมการตรวจสอบมาตรฐานสินค้า เพื่อเพิ่มสมรรถภาพของผู้หน้าที่ตรวจสอบมาตรฐานสินค้าโดยเฉพาะ

¹สำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ยูไนเท็คโปรดักชั่น, 2525) หน้า 257-259.

²เอกสารการดำเนินงานของสำนักงานมาตรฐานสินค้า, กระทรวงพาณิชย์ เรื่อง "แผนงานพัฒนาระบบงานมาตรฐานสินค้าขาออก", สิงหาคม 2525 (อักษำเนา)

ผู้ตรวจสอบเอกชนค้างก็ปฏิบัติงานไปตามแนวทางของบริษัทผู้ประกอบธุรกิจตรวจสอบมาตรฐานสินค้าที่คนซึ่งก็คอย ทำให้การตรวจสอบมาตรฐานสินค้าไม่เป็นไปตามแนวปฏิบัติในทางเดียวกัน เกิดปัญหาในการวินิจฉัยคุณภาพสินค้า

วัตถุประสงค์ของโครงการพัฒนาระบบงานมาตรฐานสินค้าขาออก¹

1. พิจารณากำหนดมาตรฐานสินค้าของสินค้าขาออกที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศอีกหลายชนิด ให้มีมาตรฐานที่แน่นอนและเหมาะสมตามความต้องการของตลาดต่างประเทศ
2. ปรับปรุงแก้ไขมาตรฐานสินค้าที่ใดที่กำหนดไว้เดิมให้เหมาะสมทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของตลาดต่างประเทศ
3. พัฒนาระบบการตรวจสอบมาตรฐานสินค้าให้เหมาะสมทันสมัยขึ้นส่วนอุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบจำเป็นที่จะจัดหาอุปกรณ์เครื่องมือที่ทันสมัยให้พอเพียงโดยเฉพาะที่ใช้สำหรับห้องวิเคราะห์เพื่อขยายขีดความสามารถของห้องวิเคราะห์ให้สูงขึ้น
4. ศึกษานู่มือหน้าที่ตรวจสอบมาตรฐานสินค้าทั้งของทางราชการและเอกชน ให้มีสมรรถภาพสูงขึ้น

การดำเนินงานตามโครงการพัฒนาระบบงานมาตรฐานสินค้าขาออก

1. กำหนดสินค้าตามลำดับต่อไปนี้ให้เป็นสินค้ามาตรฐานและกำหนดมาตรฐานสินค้า ตลอดจนพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบเพื่อให้มีการควบคุมตรวจสอบมาตรฐานสินค้าและออกไปรับรองมาตรฐานสินค้าก่อนส่งออก แบ่งระยะเวลาดำเนินงานเป็นสองระยะ

ระยะแรก พิจารณากำหนดสำหรับสินค้าเหล่านี้ คือ

- 1.1 กุ้งและกุ้งแช่เป็นรวมหึ่งอาหารทะเลที่สำคัญบางชนิด

¹ เอกสารการดำเนินงานของสำนักงานมาตรฐานสินค้า, กระทรวงพาณิชย์ เรื่อง "แผนงานพัฒนาระบบงานมาตรฐานสินค้าขาออก", สิงหาคม 2525 (อักษำเนา) หน้า 4-8.

1.2 ผลิตภัณฑ์ไม้สำเร็จรูป ได้แก่ เครื่องไม้แกะสลัก ไม้พื้นและไม้ประสาน
เครื่องประกอบอาคาร เครื่องเรือน

1.3 หองรูปทรง

1.4 ไม้สัก 3 ชนิด คือ ไม้สักยาว กะหล่ำปี่ และมะเขือเทศ

1.5 ไม้ 5 ชนิด คือ ไม้สัก ไม้ยาง ไม้ไผ่ ไม้สน และกล้วยหอม

ระยะที่สอง

1.6 ไม้เขี้ยว

1.7 ไม้เหลียง หรือไม้อื่น ๆ

1.8 ไม้ยาสูบ

1.9 ยางพารา

2.0 ไม้

2. แก้ไขปรับปรุงมาตรฐานสินค้าที่กำหนดมาตรฐานไว้แล้วให้ทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของตลาดต่างประเทศ เช่นสินค้าข้าวโทคมมีปัญหาเรื่องสารพิษจากเชื้อรา(Alfatoxin) สูง เป็นอันตรายต่อสัตว์เลี้ยงซึ่งมาตรฐานข้าวโทคมปัจจุบันยังมีข้อกำหนดเรื่องนี้ว่า ปัญหาเรื่องขนาดของกระสอบที่ไซเบอร์ข้าวโทคม, ข้าวฟ่าง, เมล็ดมะม่วง สำหรับประเทศผู้นำเข้าบางประเทศ ปัจจุบันมาตรฐานสินค้าข้าวโทคม, ข้าวฟ่าง และเมล็ดมะม่วงกำหนดให้สินค้าข้าวโทคม, ข้าวฟ่าง และเมล็ดมะม่วงบรรจุกระสอบขนาด 100 กิโลกรัม แต่มีบางประเทศในปัจจุบันสั่งซื้อข้าวโทคม, ข้าวฟ่างไทยบรรจุกระสอบขนาด 50 กิโลกรัม ก่อให้เกิดความยุ่งยากในการซื้อขายสินค้า จึงสมควรแก้ไขมาตรฐานสินค้าให้เหมาะสมกับความต้องการของตลาดต่างประเทศ

3. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบสินค้าต่อไปนี้ให้แน่นอนเหมาะสมและถูกต้องตามหลักวิชาการ คือการตรวจสอบข้าวโทคม ข้าวฟ่าง เมล็ดมะม่วง ปอฝอกเกลือ และไม้สักแปรรูป

จัดหาเครื่องมืออุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์แทนของเก่าที่เสื่อมคุณภาพ และจัดหาเครื่องมืออุปกรณ์ใหม่ที่จำเป็นท้องใช้ในการขยายขีดความสามารถของห้องวิเคราะห์ให้สูงขึ้น เช่น เครื่องมือตรวจวิเคราะห์สารพิษ สารตกค้าง เครื่องมือวิเคราะห์ตัวอย่างอาหารทะเลแช่เย็น เป็นต้น

4. เปิดสอนและฝึกอบรมการตรวจสอบมาตรฐานสินค้า เพื่อยกระดับขีดความสามารถของบุคลากรผู้มีหน้าที่ตรวจสอบมาตรฐานสินค้าและผู้เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่ของทางราชการหรือเอกชน และดำเนินการเป็นสถาบันสอนและฝึกอบรมของทางราชการให้เป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการจัดสอนและฝึกอบรมการตรวจสอบมาตรฐานสินค้าต่อไป โดยแบ่งการดำเนินงานเป็น 3 ขั้นตอนคือ

4.1 ขั้นแรก เปิดการฝึกอบรมการตรวจสอบมาตรฐานสินค้าสำหรับสินค้าที่ถูกกำหนดให้เป็นสินค้ามาตรฐานแล้ว สำหรับผู้มีหน้าที่ตรวจสอบมาตรฐานสินค้า ซึ่งรวมทั้งเจ้าหน้าที่ของทางราชการและผู้ตรวจสอบมาตรฐานสินค้าเอกชน

4.2 ขั้นที่สอง ขยายขอบข่ายการฝึกอบรมให้ครอบคลุมไปถึงการตรวจสอบมาตรฐานสินค้าสำหรับสินค้าอื่น ๆ นอกเหนือจากสินค้ามาตรฐาน เพื่อเตรียมการสำหรับกรณีที่จะกำหนดให้สินค้าเหล่านั้นเป็นสินค้ามาตรฐานต่อไป ให้กับผู้ที่มีหน้าที่ตรวจสอบและผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ทำการค้าขาออก

4.3 ขั้นที่สาม เป็นการดำเนินงานจัดตั้งเป็นสถาบันสอนและฝึกอบรมของทางราชการให้เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบและฝึกอบรมการตรวจสอบมาตรฐานสินค้าต่อไป

การจัดโครงสร้างองค์การของสำนักงานมาตรฐานสินค้า

สำนักงานมาตรฐานสินค้ามีลักษณะการจัดโครงสร้างองค์การตามหน้าที่ 1 (Functional Organization) ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าการออกแบบขององค์การที่มีลักษณะธรรมดาที่สุด คือ วิธีการใช้หน้าที่เป็นหลักเกณฑ์ ในที่นี้หน้าที่ต่าง ๆ ขององค์การจะแสดง

1 สัมภาษณ์ ปิยะ บุททสมภพ, หัวหน้าฝ่ายวิชาการ สำนักงานมาตรฐานสินค้า, 23 มิถุนายน 2525.

ไว้ ๗. ระเบียบขององค์การ¹

โครงสร้างองค์การของสำนักงานมาตรฐานสินค้า แบ่งส่วนราชการภายใน เป็น 3 ฝ่ายและ 1 สำนักงานสาขา และในแต่ละฝ่ายแบ่งออกเป็นส่วนงานต่าง ๆ โดยที่แต่ละส่วนงานมีหน้าที่ความรับผิดชอบดังนี้

1. ฝ่ายควบคุมมาตรฐานสินค้า มีหน้าที่และรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมให้ผู้ทำการค้าออกซึ่งสินค้ามาตรฐาน ผู้ประกอบธุรกิจตรวจสอบมาตรฐานสินค้า ผู้ตรวจสอบมาตรฐานสินค้า และผู้ออกใบรับรองมาตรฐานสินค้า ดำเนินกิจการตามที่กฎหมายกำหนด ออกใบรับรองมาตรฐานสินค้าจกจนมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานด้านบริหารทั่วไปของสำนักงาน แบ่งลักษณะงานออกเป็น 4 ส่วนงานดังนี้

1.1 งานบริหารงานทั่วไป มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานสารบรรณ งานการเจ้าหน้าที่ งานคลัง และงานพัสดุของสำนักงานมาตรฐานสินค้า แบ่งการปฏิบัติงานออกเป็น 4 หน่วยคือ

1.1.1 หน่วยสารบรรณ มีหน้าที่ปฏิบัติงานธุรการส่วนกลาง งานรับส่ง โทศอบรวบรวมและเก็บรักษาหนังสือโต้ตอบ กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี และคำสั่งของทางราชการ รวมทั้งการรับคำร้องขอเพื่อจัดตั้งให้ส่วนงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำเนินการ และรับเอกสารหรือเรื่องราวที่ดำเนินการแล้วจากส่วนงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งมอบให้ผู้ร้องขอและงานธุรการอื่น ๆ ที่ไม่อยู่ในหน้าที่ของส่วนงานอื่น

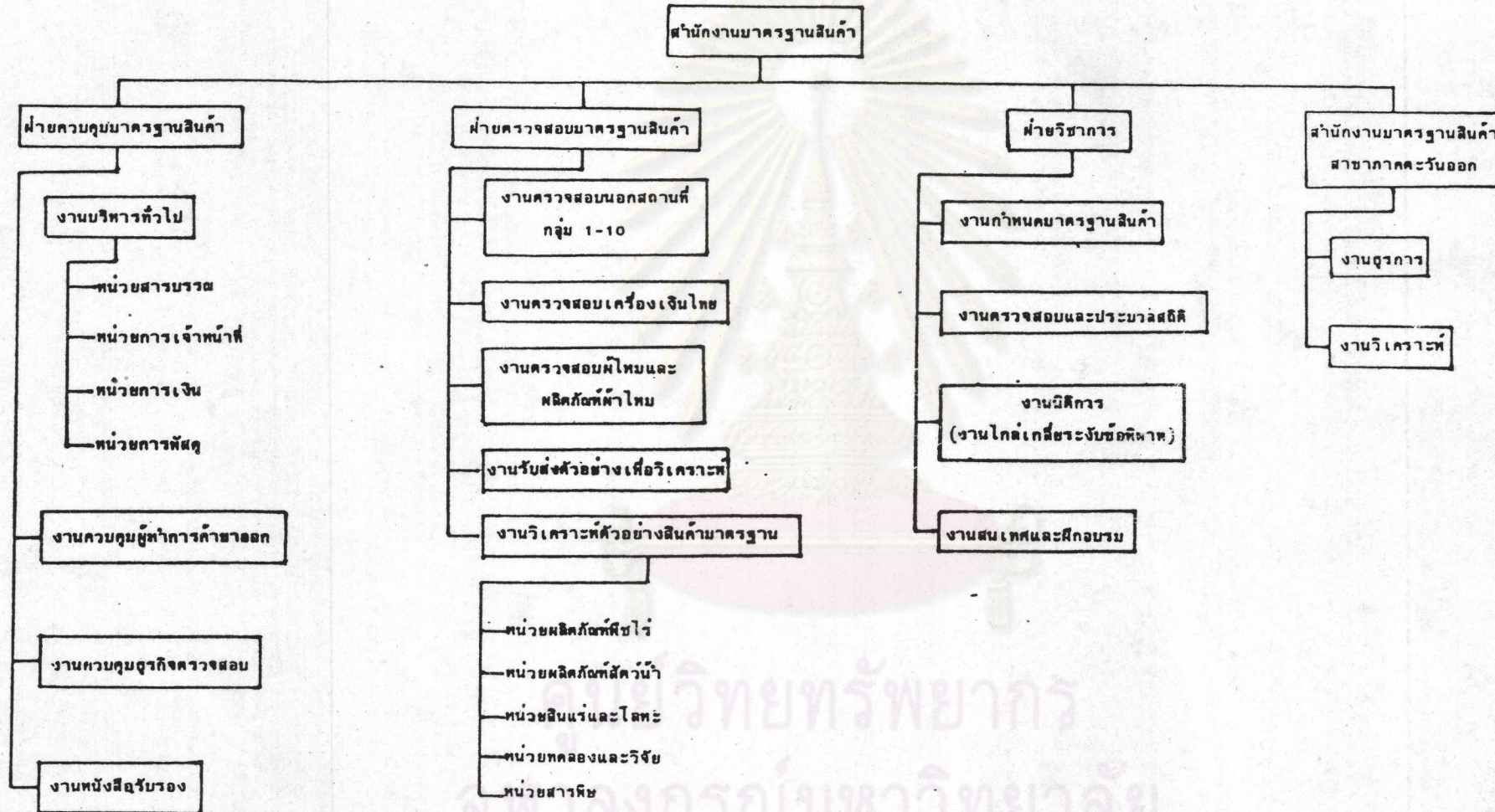
1.1.2 หน่วยการเจ้าหน้าที่ มีหน้าที่ดำเนินการและศึกษาค้นคว้าประสานงานกับแผนกการเจ้าหน้าที่ กรมการค้าต่างประเทศเกี่ยวกับการบรรจุแต่งตั้ง โอน โยกย้าย สับเปลี่ยนและลาออกจากราชการ การเลื่อนชั้น เลื่อนตำแหน่ง เลื่อนเงินเดือน การสมัครขอรับทุนเพื่อศึกษาหรือฝึกอบรมทั้งภายในประเทศ ควบคุมเวลาปฏิบัติราชการและ

¹ สมยศ นาวิกาน และ บุสที รุมาคม, องค์การ ; ทฤษฎีและพฤติกรรม (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดวงกมล 2520), หน้า 55.

รูปภาพที่ 1

แผนผังการรจัดองค์การของสำนักงานมาตรฐานสินค้า

การสาในลักษณะต่าง ๆ รวมทั้งงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของสำนักงาน
 มาตรฐานสินค้า

1.1.3 หน่วยการเงิน มีหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดหางบ
 ประมาณของสำนักงาน การเบิกจ่าย การจำหน่ายแบบพิมพ์ ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ การ
 รับและส่งเงินค่าธรรมเนียม ตรวจสอบการขอเบิกเงินสวัสดิการในค่านต่าง ๆ และ
 อื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการเงินและการคลัง

1.1.4 หน่วยการทัสกุ มีหน้าที่จัดหาทัสกุ คุรุภัณฑ์และยาพาหนะ
 โดยการประสานงานกับแผนกคลัง กรมการค้าต่างประเทศ ความคุมดูแลและบำรุงรักษา
 สถานที่ราชการ ทัสกุ คุรุภัณฑ์ และยาพาหนะต่าง ๆ

1.2 งานควบคุมผู้ทำการค้าขาออก มีหน้าที่และความรับผิดชอบดังนี้

1.2.1 พิจารณาคำร้องขอจดทะเบียน ออกใบทะเบียน ก่ออายุใบ
 ทะเบียน เป็นผู้ทำการค้าขาออกซึ่งสินค้ามาตรฐาน

1.2.2 พิจารณาเพิกถอนหรือหักใช้ใบทะเบียน หรือกเว้นการกระ
 ทำการของผู้ทำการค้าขาออกที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าขาออก พ.ศ. 2503
 หรือกฎกระทรวงหรือประกาศกระทรวงที่ออกตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าขาออก
 พ.ศ. 2503

1.3 งานควบคุมผู้ประกอบการตรวจสอบมาตรฐานสินค้าและผู้ตรวจสอบ
 มาตรฐานสินค้า มีหน้าที่และความรับผิดชอบดังนี้

1.3.1 พิจารณาคำร้องขอรับอนุญาต ออกใบอนุญาต และก่ออายุใบ
 อนุญาตเป็นผู้ประกอบการตรวจสอบมาตรฐานสินค้า และผู้ตรวจสอบมาตรฐานสินค้า

1.3.2 ความคุมและตรวจการดำเนินงานตลอดจนตรวจสอบรายงาน
 ต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจตรวจสอบมาตรฐานสินค้าของผู้ประกอบการตรวจสอบ
 มาตรฐานสินค้า ผู้ตรวจสอบมาตรฐานสินค้า

1.3.3 พิจารณาเพิกถอนหรือพักใช้ใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบธุรกิจ
ตรวจสอบมาตรฐานสินค้า ผู้ตรวจสอบมาตรฐานสินค้าที่กระทำหรือละเว้นการ
ที่เป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าฯ ออก พ.ศ. 2503 กฎกระทรวง, ประกาศ
กระทรวงที่ออกตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าฯ ออก พ.ศ. 2503

1.4 งานหนังสือรับรอง มีหน้าที่และความรับผิดชอบดังนี้

1.4.1 พิจารณาตรวจรับคำร้องขอให้ออกใบรับรองมาตรฐานสินค้า
และออกใบรับรองมาตรฐานสินค้า แก่ผู้ทำการค้าส่งออกซึ่งสินค้ามาตรฐาน

1.4.2 ออกใบรับรองแสดงแหล่งกำเนิดสินค้าและใบรับรองคุณภาพ
และน้ำหนักของสินค้า เป็นภาษาอังกฤษ เพื่อรับรองผลวิเคราะห์ตัวอย่างสินค้ามาตรฐาน
ก่อนและหลังการตรวจปล่อยขบวนรถลงเรือ ให้แก่ผู้ทำการค้าส่งออกซึ่งสินค้ามาตรฐาน

2. ฝ่ายตรวจสอบมาตรฐานสินค้า มีหน้าที่และความรับผิดชอบ เกี่ยวกับการ
พิจารณารับคำร้องขอให้ตรวจสอบมาตรฐานสินค้า และดำเนินการตรวจสอบและวิเคราะห์
มาตรฐานสินค้า ผู้มีคณิศรสินค้าซึ่งผ่านการตรวจสอบมาตรฐานสินค้าแล้ว จักเจ้าหน้าที่
ที่ประจำกองตรวจสินค้าฯ ออก กรมศุลกากร เพื่อตรวจสอบการปึกมีคณิศรสินค้าใน
ยานพาหนะต่าง ๆ รวมทั้งการสำรวจปริมาณข้าว ข้าวโพก ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง เมล็ด
ละหุ่ง ถั่วเขียวต่าง ๆ และถั่วลิสงต่าง ๆ และถั่วลิสงต่าง ๆ ความที่ได้รับมอบหมายจากกรมการค้าต่างประเทศ
โดยแบ่งลักษณะงานออกเป็น 5 ส่วนงานดังนี้

2.1 งานตรวจสอบนอกสถานที่ แบ่งการปฏิบัติงานเป็น 10 กลุ่ม โดยมี
หน้าที่และความรับผิดชอบดังนี้

2.1.1 จักเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบมาตรฐานสินค้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง
ปอพอก ปุยพูน และไม้สักแปรรูป

2.1.2 ปึกมีคณิศรและตรวจปล่อยสินค้ามาตรฐานที่ได้ผ่านการ
ตรวจสอบมาตรฐานสินค้าแล้ว

2.1.3 สำรวจปริมาณข้าว และข้าวโพก ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง

2.2 งานตรวจสอบยาใหม่และผลิตภัณฑ์ยาใหม่ มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการตรวจสอบมาตรฐานสินค้ายาใหม่และผลิตภัณฑ์ยาใหม่ เก็บรักษาตัวอย่างสินค้ายาใหม่และผลิตภัณฑ์ยาใหม่ไว้ตามเวลาที่กำหนด

2.3 งานตรวจสอบเครื่องเงินไทย มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการตรวจสอบมาตรฐานสินค้าเครื่องเงินไทย เก็บรักษาตัวอย่างสินค้าเครื่องเงินไทยไว้ตามเวลาที่กำหนด

2.4 งานรับส่งตัวอย่างเพื่อวิเคราะห์ มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการรับตัวอย่างจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งให้งานวิเคราะห์ตัวอย่างสินค้ามาตรฐาน หากการวิเคราะห์โดยออกเลขรหัสกำกับตัวอย่างสินค้านั้น เพื่อป้องกันมิให้ผู้วิเคราะห์ตัวอย่างสินค้ามาตรฐานทราบว่า เป็นของผู้ส่งออกรายใด

2.5 งานวิเคราะห์ตัวอย่างสินค้ามาตรฐาน มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการวิเคราะห์คุณภาพสินค้ามาตรฐานทางเคมีและกายภาพ และเนื่องจากการปฏิบัติงานวิเคราะห์เป็นงานที่ละเอียดอ่อน เป็นงานที่ใช้พิสูจน์ข้อเท็จจริงทางหลักวิชาการ ดังนั้นก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง ผู้ปฏิบัติงานต้องตรวจสอบเครื่องมืออุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์ให้อยู่ในสภาพเรียบร้อย และวิเคราะห์อย่างระมัดระวังทุกชั้นตอน แบ่งการปฏิบัติงานออกเป็น 5 หน่วยคือ

2.5.1 หน่วยผลิตภัณฑ์พืชไร่ มีหน้าที่วิเคราะห์และตรวจสอบคุณภาพตัวอย่างสินค้ามาตรฐานที่เกี่ยวกับพืชไร่ เช่น ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ปุ๋ยขุนและปอพอก

2.5.2 หน่วยผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ มีหน้าที่วิเคราะห์และตรวจสอบคุณภาพตัวอย่างสินค้าผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ เช่น กุ้งและกุ้งแช่เย็น และอื่น ๆ

2.5.3 หน่วยสินแร่และโลหะ มีหน้าที่วิเคราะห์และตรวจสอบคุณภาพตัวอย่างจำพวกแร่และโลหะ เช่น เครื่องเงินไทย เกลือ เป็นต้น

2.5.4 หน่วยหกลองและวิจัย มีหน้าที่หกลองและวิจัยสินค้ามาตรฐาน รวมตลอดถึงการศึกษาและค้นคว้าหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อทำการวิเคราะห์หาสิ่งเจือปนต่าง ๆ ที่ผสมในสินค้ามาตรฐาน เผยแพร่ให้ความรู้ทางค่านวิทยาศาสตร์ ตรวจสอบเครื่องมือ อุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์ของผู้ประกอบการธุรกิจตรวจสอบมาตรฐานสินค้า ทดสอบความรู้และ

ปกิอบรมทางวิทยาศาสตร์แก่ผู้ตรวจสอบมาตรฐานสินค้าประเภท ก. ปฏิบัติงานด้านธุรการ
ของส่วนงานและวิเคราะห์คุณภาพตัวอย่างสินค้าชนิดอื่น ๆ เป็นกรณีพิเศษ เช่น น้ำตาล

2.5.5 หน่วยสารพิษ มีหน้าที่วิเคราะห์และตรวจสอบหาสารพิษ
ซึ่งเกิดจากเชื้อราในสินค้าต่าง ๆ

3. ฝ่ายวิชาการ มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการศึกษาวิเคราะห์ภาวะการ
ผลิตและการค้าสินค้าต่าง ๆ, วิชาการมาตรฐานสินค้า และมาตรฐานสินค้าของต่างประเทศ
เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณากำหนดสินค้าให้เป็นสินค้ามาตรฐาน กำหนดมาตรฐานของ
สินค้า กำหนดหลักเกณฑ์ระเบียบวิธีการในการควบคุมและตรวจสอบ กำหนดหลักเกณฑ์และ
วิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับสินค้าที่ผิดมาตรฐานศึกษาพิจารณาผลเสียของการซื้อขายสินค้า
ความตัวอย่าง และพิจารณาให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบในการซื้อขายสินค้านั้น
และอื่น ๆ โดยแบ่งลักษณะงานออกเป็น 4 ส่วนงานดังนี้

3.1 งานกำหนดมาตรฐานสินค้า มีหน้าที่ความรับผิดชอบดังนี้

3.1.1 ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับภาวะการผลิตและการค้าสินค้ามาตรฐาน
ของทั้งภายในและภายนอกประเทศ

3.1.2 ศึกษาวิชาการมาตรฐานสินค้า มาตรฐานสินค้าของต่าง
ประเทศ เพื่อประกอบการพิจารณากำหนดสินค้าให้เป็นสินค้ามาตรฐาน และกำหนดมาตรฐาน
สินค้าขึ้น ๆ

3.1.3 แก้ไขปรับปรุงมาตรฐานสินค้าที่มีอยู่เดิมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

3.1.4 พิจารณาลักษณะและวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับสินค้าที่ผิดมาตรฐาน
พิจารณาเครื่องหมายเพื่อแสดงให้เห็นว่าสินค้านั้นเป็นสินค้าที่ทำหรือมีไว้เพื่อจำหน่าย
ในทางการค้าส่งออก

3.1.5 ประสานงานการปฏิบัติงานของคณะอนุกรรมการมาตรฐาน
สินค้าทุกคณะ

3.2 งานตรวจสอบและประมวลสถิติ มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการรวบรวม
สถิติข้อมูลเกี่ยวกับสินค้ามาตรฐาน และมาตรฐานสินค้า และวิเคราะห์ข้อมูลตัวเลข

เกี่ยวกับสินค้ามาตรฐานและมาตรฐานสินค้า ตลอดจนประเมินผลการดำเนินงานของสำนักงานมาตรฐานสินค้า

3.3 งานนิติการ มีหน้าที่และความรับผิดชอบดังนี้

3.3.1 พิจารณาข้อโต้แย้งและปัญหาข้อพิพาทต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสินค้ามาตรฐานและสัญญาซื้อขาย เปรียบเทียบให้คู่กรณีทำความเข้าใจความตกลงประนีประนอมกัน

3.3.2 สอบสวนข้อเท็จจริง และรวบรวมพยานหลักฐานและพิจารณาข้อกฎหมายเพื่อดำเนินการลงโทษหรือดำเนินคดีกับผู้ฝ่าฝืนกฎหมาย หรือระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ว่าด้วยมาตรฐานสินค้า

3.3.3 วินิจฉัยตีความและแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายตลอดจนให้คำแนะนำปรึกษาในกฏหมายแก่ส่วนงานอื่นในสำนักงานมาตรฐานสินค้า

3.4 งานสน.เทศและปีกอบรม มีหน้าที่และความรับผิดชอบดังนี้

3.4.1 ปีกอบรมเจ้าหน้าที่ของสำนักงานมาตรฐานสินค้า ผู้ตรวจสอบมาตรฐานสินค้าเกี่ยวกับการปฏิบัติงานควบคุมและตรวจสอบมาตรฐานสินค้า

3.4.2 จัดทำตัวอย่างสินค้ามาตรฐาน เพื่อถือเป็นมาตรฐานในการวินิจฉัยปัญหาข้อพิพาทเกี่ยวกับมาตรฐานสินค้า

4. สำนักงานมาตรฐานสินค้าสาขาภาคตะวันออก มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการควบคุมมาตรฐานสินค้า ตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ทำการค้าชาวอหังซึ่งสินค้ามาตรฐาน ผู้ประกอบธุรกิจตรวจสอบมาตรฐานสินค้า และผู้ตรวจสอบมาตรฐานสินค้า ในท้องที่จังหวัดภาคตะวันออกรวม 5 จังหวัด คือ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรีและตราด โดยแบ่งการปฏิบัติงานออกเป็น 2 ส่วนงานคือ

4.1 งานธุรการ มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไปของสำนักงานมาตรฐานสินค้าสาขาภาคตะวันออกทั้งหมด อันประกอบด้วยงานด้านสารบรรณ การเงินและพัสดุ และการบริหารงานบุคคลในส่วนของสำนักงานสาขา ดำเนินการจัดส่งเจ้าหน้าที่ของสำนักงานสาขาออกไปปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ภายในเขตอำนาจหน้าที่ของสำนักงานสาขา

4.2 งานวิเคราะห์ มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการตรวจสอบวิเคราะห์ ตัวอย่างสินค้ามาตรฐาน ซึ่งผู้เกี่ยวข้องต้องนำส่งให้สำนักงานสาขาตามที่กฎหมายกำหนด และวิเคราะห์คุณภาพตัวอย่างสินค้ามาตรฐานซึ่งบุคคลภายนอกได้ร้องขอให้ดำเนินการให้เป็นกรณีพิเศษโดยคิดค่าบริการตามอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้

การปฏิบัติขั้นตอนการของสำนักงานมาตรฐานสินค้า

ลักษณะการดำเนินงานของสำนักงานมาตรฐานสินค้า สามารถแบ่งแยกได้ 3 ประการคือ¹

ก. การควบคุมมาตรฐานสินค้าขาออก

สำนักงานมาตรฐานสินค้าได้ดำเนินงานด้านการควบคุมมาตรฐานสินค้าใน ลักษณะต่าง ๆ กัน ดังนี้

1. พิจารณารับคำร้องขอจดทะเบียน ออกใบทะเบียน ต่ออายุใบทะเบียน เป็นผู้ทำการค้าขาออกซึ่งสินค้ามาตรฐานตามมาตรา 14-15 และกฎกระทรวงที่ออกตามความในพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าขาออก พ.ศ. 2503 ซึ่งได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการจดทะเบียน รวมทั้งคุณสมบัติของผู้ขอจดทะเบียน ตลอดจนเงื่อนไขที่ผู้ทำการค้าขาออกต้องปฏิบัติเพื่อประโยชน์ในการควบคุมมาตรฐานสินค้า
2. พิจารณาเพิกถอนหรือพักใช้ใบทะเบียน หรือกเว้นการกระทำของผู้ทำการค้าขาออกที่ปรากฏว่ากระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าขาออก พ.ศ. 2503 หรือกฎกระทรวงหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าขาออก พ.ศ. 2503
3. พิจารณาตรวจรับคำขอให้ออกใบรับรองมาตรฐานสินค้า และออกใบรับรองมาตรฐานสินค้าให้แก่ผู้ทำการค้าขาออก ซึ่งสินค้ามาตรฐานนำไปแสดงต่อเจ้าพนักงานศุลกากร ณ ค่านศุลกากรที่รัฐมนตรีกำหนด

¹ สัมภาษณ์ วิวัฒน์ พานิชกุล หัวหน้างานบริหารงานทั่วไป สำนักงานมาตรฐานสินค้า, 24 มิถุนายน 2525

4. ออกใบรับรองคุณภาพและนำหนักของสินค้าเป็นภาษาอังกฤษ เพื่อรับรองผลวิเคราะห์ตัวอย่างสินค้ามาตรฐานก่อนและหลังตรวจปล่อยบรรจุกลงเรือ ให้แก่ผู้ทำการค้าขาออกเพื่อนำไปแสดงต่อเจ้าหน้าที่ศุลกากรของประเทศนำเข้าและผู้ซื้อในต่างประเทศควมสัญญา เป็นหลักฐานประกอบการชำระเงินค่าสินค้า

5. ออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า ใบรับรองสินค้าศิลปหัตถกรรมและใบรับรองสินค้าอุตสาหกรรมในครัวเรือนฉบับภาษาอังกฤษ ให้แก่ผู้ทำการค้าขาออกซึ่งสินค้ามาตรฐานเครื่องเงินไทย และผ้าไหมและผลิตภัณฑ์ผ้าไหม เนื่องจากประเทศที่พัฒนาแล้วบางประเทศให้สิทธิพิเศษทางศุลกากรแก่สินค้าที่ผลิตจากประเทศที่กำลังพัฒนา รวมทั้งประเทศไทย โดยมีเงื่อนไขว่าต้องมีใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า กำกับไปกับสินค้านั้นด้วย¹

6. พิจารณารับคำร้องขอรับอนุญาต ออกใบอนุญาตและต่ออายุใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบธุรกิจตรวจสอบมาตรฐานสินค้า และผู้ตรวจสอบมาตรฐานซึ่งกฎหมายได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติรวมทั้งคุณสมบัติของผู้รับอนุญาตไว้

7. ส่งเจ้าหน้าที่ของสำนักงานไปตรวจตราการดำเนินงานการตรวจสอบมาตรฐานสินค้าที่ผู้ตรวจสอบมาตรฐานสินค้าเอกชนเป็นผู้ตรวจสอบ ณ คลังสินค้าของผู้ทำการค้าขาออกซึ่งสินค้ามาตรฐานจักให้มีการตรวจสอบ ขณะทำการส่งออก ปัจจุบันสินค้าที่สำนักงานมาตรฐานสินค้าส่งเจ้าหน้าที่ไปควบคุมและตรวจตราการดำเนินงานการตรวจสอบมาตรฐานสินค้าเอกชนได้แก่ ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ปอพอก ปุยพูน และข้าวโศกเฉพาะกรณี

¹ระบบสิทธิพิเศษทางศุลกากร (The Generalized System of Preferences) มีชื่อย่อว่า G.S.P. ระบบนี้เป็นผลมาจากความพยายามของคณะกรรมการการประชุมเรื่องการค้าและการพัฒนาของสหประชาชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาและอุปสรรคทางการค้าระหว่างประเทศ โดยเฉพาะการค้าระหว่างประเทศพัฒนาแล้วกับประเทศที่กำลังพัฒนาเพื่อให้เกิดความร่วมมือทางเศรษฐกิจในด้านการค้าและการพัฒนาเศรษฐกิจของโลก ในปัจจุบันมีประเทศที่พัฒนาแล้ว 24 ประเทศที่ยอมให้สิทธิพิเศษทางการค้าในการยกเว้นอากรขาเข้า สำหรับสินค้าหลายชนิดที่ผลิตและส่งออกจากประเทศที่กำลังพัฒนา

สัญญาซื้อขายรัฐบาลต่อรัฐบาลเท่านั้น การตรวจตราการดำเนินงานจะกระทำตั้งแต่เริ่มทำการตรวจสอบจนกระทั่งแล้วเสร็จสิ้น

8. ตรวจสอบรายงานต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจตรวจสอบมาตรฐานสินค้าของผู้ประกอบธุรกิจตรวจสอบมาตรฐานสินค้า และผู้ตรวจสอบมาตรฐานสินค้า

9. พิจารณาเพิกถอนหรือพักใช้ใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบธุรกิจตรวจสอบมาตรฐานสินค้า ผู้ตรวจสอบมาตรฐานสินค้าที่ปรากฏว่ากระทำการหรือกเว้นกระทำการที่เป็น การฝ่าฝืนพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าฯ ออก พ.ศ. 2503

ข. การตรวจสอบมาตรฐานสินค้า

1. ส่งเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบมาตรฐานสินค้านอกสถานที่ทำการของสำนักงาน มาตรฐานสินค้า ที่ผู้ทำการค้าขายฯ ออกจกให้มีการตรวจสอบมาตรฐานสินค้า ณ สถานที่ เก็บสินค้าของผู้ทำการค้าขายฯ ขณะทำการส่งออก ปัจจุบันสินค้ามาตรฐานที่สำนักงานมาตรฐานสินค้า เป็นผู้ทำการตรวจสอบมี

1.1 เครื่องเงินไทย, ผ้าไหมและผลิตภัณฑ์ผ้าไหม เป็นสินค้ามาตรฐาน ที่สำนักงานมาตรฐานสินค้าเป็นผู้ตรวจสอบแต่ฝ่ายเดียว การตรวจสอบมาตรฐานสินค้า กระทำได้ทั้งภายในสำนักงานมาตรฐานสินค้าโดยผู้ทำการค้าฯ ออกนำสินค้ามาตรวจสอบ และสถานที่เก็บสินค้าของผู้ทำการค้าฯ ออก

1.2 ปอพอก, ปุยพูน เป็นสินค้ามาตรฐานที่สำนักงานมาตรฐานสินค้า เป็นผู้ตรวจสอบในกรณีที่มีผู้ซื้อมิได้ระบุให้ผู้ประกอบธุรกิจ ตรวจสอบมาตรฐานสินค้ารายใด เป็นผู้ตรวจสอบ

1.3 ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง เป็นสินค้ามาตรฐานที่สำนักงานมาตรฐานสินค้า เป็นผู้ตรวจสอบ เฉพาะที่สัญญาซื้อขายระบุให้สำนักงานมาตรฐานสินค้า เป็นผู้ตรวจสอบ โดยมีเงื่อนไขคือ คุณภาพทนทาง

1.4 ไม้สักแปรรูป เป็นสินค้ามาตรฐานที่สำนักงานมาตรฐานสินค้า เป็นผู้ ตรวจสอบเฉพาะที่รัฐวิสาหกิจเป็นผู้ส่งออก

ค. การดำเนินงานค่านวิชากร

1. พิจารณากำหนดสินค้าให้เป็นสินค้ามาตรฐาน และกำหนดมาตรฐานสินค้า โดยศึกษาวิเคราะห์ และวิจัยเกี่ยวกับการผลิต การค้า คุณภาพและมาตรฐานสินค้าที่ส่ง ออกทั้งภายในและภายนอกประเทศ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดมาตรฐานสินค้า
2. กำหนดหลักเกณฑ์และระเบียบข้อบังคับวิธีการในการควบคุมมาตรฐานสินค้า การตรวจสอบมาตรฐานสินค้า และการออกใบรับรองมาตรฐานสินค้าแก่ผู้ประกอบการและชนิด ของสินค้า
3. ให้ข้อคิดเห็นในร่างมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ทามที่กระทรวงอุตสาหกรรมได้ขอความเห็นมา
4. รวบรวมสถิติข้อมูลเกี่ยวกับสินค้ามาตรฐานและมาตรฐานสินค้า วิเคราะห์ ข้อมูลเกี่ยวกับสินค้ามาตรฐาน เพื่อใช้ในการประเมินผลการดำเนินงานของสำนักงานมาตรฐานสินค้า
5. ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ของสำนักงานมาตรฐานสินค้า ผู้ตรวจสอบมาตรฐาน สินค้า เกี่ยวกับการปฏิบัติงานควบคุมและตรวจสอบมาตรฐานสินค้า เป็นการปรับปรุงประสิทธิภาพในการทำงานให้ดีขึ้น
6. พิจารณาข้อโต้แย้งและปัญหาข้อพิพาทต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสินค้ามาตรฐาน และสัญญาซื้อขาย หากการเจรจาไกล่เกลี่ยให้คู่กรณีหาความตกลงประนีประนอมกัน
7. สอบสวนข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานและพิจารณาข้อกฎหมาย เพื่อดำเนินการลงโทษหรือดำเนินคดี กับผู้ฝ่าฝืนกฎหมาย หรือระเบียบต่าง ๆ ว่าด้วย มาตรฐานสินค้าขาออก

การควบคุมของสำนักงานมาตรฐานสินค้า

การควบคุมของสำนักงานมาตรฐานสินค้าแบ่งแยกตามหน้าที่ด้านการควบคุม มาตรฐานสินค้าดังนี้¹

¹ สัมภาษณ์ จง นภาพักษณ์ศิริ, หัวหน้างานควบคุมผู้ประกอบการธุรกิจตรวจสอบ มาตรฐานสินค้า และผู้ตรวจสอบมาตรฐานสินค้า สำนักงานมาตรฐานสินค้า, 26 มิถุนายน 2525

ก. การควบคุมผู้ทำการค้าขาออกซึ่งสินค้ามาตรฐาน

ผู้ทำการค้าขายขาออกซึ่งสินค้ามาตรฐานรายใดที่ประสงค์จะทำการค้าขาออกซึ่งสินค้ามาตรฐานต้องจดทะเบียนเป็นผู้ทำการค้าซึ่งสินค้ามาตรฐานต่อสำนักงานมาตรฐานสินค้า ซึ่งกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ และคุณสมบัติของผู้จดทะเบียนดังนี้

1. ต้องเป็นผู้มีอาชีพทำการค้าขาออก
2. เป็นสมาชิกสมาคมการค้าที่มีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการส่งเสริมการค้าสินค้าชนิดนั้น เพื่อให้มีการควบคุมกลั่นกรองความประพฤติของผู้นั้นโดยสมาคมการค้านั้นชั้นหนึ่งก่อน
3. มีเงินทุนตามที่กำหนดไว้
4. มีสำนักงานแน่นอน เหมาะสมสำหรับใช้เป็นสำนักงานเพื่อทำการค้าขาออก
5. ไม่เคยกระทำความเสียหายต่อการค้าขาออก

การกำหนดหลักเกณฑ์และคุณสมบัติของผู้จดทะเบียนไว้ เพื่อให้บุคคลที่มีหลักฐานน่าเชื่อถือ ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่การค้าขาออกเท่านั้นที่ทำการค้าขาออกซึ่งสินค้ามาตรฐาน อันเป็นปัจจัยประการหนึ่งที่ทำให้การควบคุมมาตรฐานสินค้าที่ส่งออกมีประสิทธิภาพเกิดความมั่นใจแก่ผู้ซื้อในต่างประเทศ

เมื่อผู้ทำการค้าขาออกจะส่งสินค้ามาตรฐานออกนอกราชอาณาจักร จะต้องจัดให้มีการตรวจสอบมาตรฐานสินค้าและขอใบรับรองมาตรฐานสินค้าจากสำนักงานมาตรฐานสินค้า หรือบุคคลที่รัฐมนตรีแต่งตั้งให้เป็นผู้ออกใบรับรองมาตรฐานสินค้าทุกครั้งที่มีการส่งออก เพื่อให้สินค้าที่ส่งไปนั้น มีคุณภาพตามที่มาตรฐานกำหนดไว้

ข. การควบคุมผู้ประกอบการตรวจสอบมาตรฐานสินค้า

ผู้ประกอบการตรวจสอบสินค้ารายใดที่ประสงค์จะประกอบการตรวจสอบมาตรฐานสินค้า ต้องขอรับอนุญาตเป็นผู้ประกอบการตรวจสอบมาตรฐานสินค้าต่อสำนักงานมาตรฐานสินค้า ซึ่งกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์และคุณสมบัติของผู้จดทะเบียนไว้ดังนี้

1. เป็นสมาชิกของสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย
2. มีเงินทุนตามที่กำหนดไว้
3. มีสำนักงานแน่นอน เหมาะสมสำหรับใช้ประกอบธุรกิจตรวจสอบมาตรฐานสินค้า
4. มีห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์
5. มีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับการประกอบธุรกิจตรวจสอบมาตรฐานสินค้า
6. มีผู้ตรวจสอบมาตรฐานสินค้าประจำตามที่กฎหมายกำหนด

ผู้ประกอบธุรกิจตรวจสอบมาตรฐานสินค้า เมื่อตรวจสอบมาตรฐานสินค้าแต่ละชนิด แต่ละประเภทเสร็จสิ้นแล้วต้องจัดทำรายงานประจำเดือนเกี่ยวกับการตรวจสอบมาตรฐานสินค้า ยื่นต่อสำนักงานมาตรฐานสินค้าภายในวันที่สิบห้าของ เดือนถัดไป ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมมาตรฐานสินค้า สำหรับการตรวจสอบมาตรฐานสินค้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังและปุยพุนของผู้ตรวจสอบมาตรฐานสินค้าเอกชน สำนักงานมาตรฐานสินค้าจะส่งเจ้าหน้าที่ไปควบคุมและตรวจตราการดำเนินงาน การตรวจสอบมาตรฐานสินค้าของผู้ตรวจสอบมาตรฐานสินค้าทุกครั้งที่มีการตรวจสอบ เพื่อให้การตรวจสอบเป็นไปอย่างรอบคอบรัดกุมตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานวางไว้

ค. การควบคุมผู้ตรวจสอบมาตรฐานสินค้า

เอกชนรายใดที่ประสงค์ประกอบอาชีพเป็นผู้ตรวจสอบมาตรฐานสินค้า ต้องขอรับอนุญาตจากสำนักงานมาตรฐานสินค้า การอนุญาตให้เป็นผู้ตรวจสอบมาตรฐานสินค้า สำนักงานมาตรฐานสินค้าจะทำการทดสอบความรู้ เกี่ยวกับมาตรฐานสินค้า ความรู้เกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ตรวจสอบมาตรฐานสินค้าตามที่ระบุไว้ในกฎหมายและกฎกระทรวง ผู้ที่ผ่านการทดสอบความรู้ได้ สำนักงานมาตรฐานสินค้าจะออกใบอนุญาตให้เป็นผู้ตรวจสอบมาตรฐานสินค้า สำหรับสินค้ามาตรฐานแต่ละชนิด ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. ผู้ตรวจสอบมาตรฐานสินค้าประเภท ก. เป็นผู้ตรวจสอบมาตรฐานสินค้าที่กองอาศัยหลักวิชา เครื่องมือและอุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์ ต้องมีคุณวุฒิปริญญาหรือประกาศนียบัตร เทียบได้ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เกษตรศาสตร์ แพทยศาสตร์ เภสัชศาสตร์ หรือวิชาการอื่นที่เกี่ยวกับการตรวจสอบมาตรฐานสินค้า ผู้ตรวจสอบมาตรฐานสินค้าประเภทนี้ตรวจสอบอยู่ในห้องวิเคราะห์

2. ผู้ตรวจสอบมาตรฐานสินค้าประเภท ข. ได้แก่ผู้ตรวจสอบมาตรฐานสินค้า นอกจากประเภท ก. มีความรู้ไม่ต่ำกว่าประโยคมัธยมศึกษา ผู้ตรวจสอบมาตรฐานสินค้าประเภทนี้ตรวจสอบมาตรฐานสินค้าที่ไม่กองอาศัยหลักวิชาการ เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ เป็นการควบคุมการตรวจสอบทางกายภาพ

การดำเนินการลงโทษ มีจุดมุ่งหมายให้เกิดความเกรงกลัวและเช็ดถูหาย ไม่กล้าฝ่าฝืนกฎหมาย อันจะทำการควบคุมมาตรฐานสินค้าเป็นไปอย่างไต่ตล ซึ่งแบ่งเป็น

1. การใช้อำนาจทางบริหาร ได้แก่การเพิกถอน ทักใช้โทษเขียนหรือใบอนุญาตของผู้ทำการค้าขายออก ผู้ประกอบธุรกิจตรวจสอบมาตรฐานสินค้าและผู้ตรวจสอบมาตรฐานสินค้า ของผู้ฝ่าฝืนกฎหมายหรือกฎกระทรวง ผู้ที่เพิกถอนหรือทักใช้โทษเขียนหรือใบอนุญาตดังกล่าว ไม่มีสิทธิทำการค้าขายออกหรือตรวจสอบมาตรฐานสินค้าซึ่งสินค้ามาตรฐานชนิดนั้น

2. การดำเนินคดีอาญา ในกรณีที่การฝ่าฝืนกฎหมายมีโทษทางอาญากำหนดไว้ เช่นส่งสินค้าออกโดยไม่มีใบรับรองมาตรฐานสินค้า เอาวัตถุอื่นเจือปนสินค้ามาตรฐาน หรือผู้มีหน้าที่ตรวจสอบจงใจตรวจสอบมาตรฐานสินค้าให้ผิดไปจากความเป็นจริง เป็นต้น ต้องถูกดำเนินคดีอาญาอีกทางหนึ่งด้วย ซึ่งโทษในทางอาญาที่กำหนดไว้มีทั้งจำคุกและปรับ

ง. การควบคุมการดำเนินงานของสำนักงานมาตรฐาน สำนักงานมาตรฐานสินค้ามีการควบคุมการดำเนินงานโดยมีหัวหน้าสำนักงานเป็นผู้ควบคุมการดำเนินงานในสำนักงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ การควบคุมการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานตามที่ยูบงคับบัญชามอบหมาย ใช้การรายงานผลการปฏิบัติงานให้

ผู้บังคับบัญชาในส่วนงานของทนาย สำหรับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานตรวจสอบมาตรฐานสินค้า หรือตรวจตราการค้าเป็นงานการตรวจสอบมาตรฐานสินค้าของผู้ตรวจสอบมาตรฐานสินค้าภายนอกสถานที่ทำการของสำนักงานฯ จะรายงานผลการปฏิบัติงานของตนให้ส่วนงานที่เกี่ยวข้องทราบดี กรณีที่สำนักงานมาตรฐานสินค้าเป็นผู้ตรวจสอบมาตรฐานสินค้าภายนอกสถานที่ทำการของสำนักงานฯ จะมีผู้ควบคุมและกำกับเป็นผู้ควบคุมการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และผู้บริหารระดับสูงของสำนักงานฯ เป็นผู้ออกตรวจตราการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เป็นครั้งคราว เมื่อส่วนงานที่เกี่ยวข้องได้รับรายงานผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ไปปฏิบัติงานจะทำการตรวจสอบรายงานนั้น และประเมินผลการปฏิบัติงาน หากพบว่าเจ้าหน้าที่รายใดกระทำความผิดหรือฝ่าฝืนระเบียบของสำนักงานฯ สำนักงานฯ จะพิจารณาลงโทษแล้วแต่กรณี ตามระเบียบปฏิบัติของสำนักงานฯ และการบริหารงานราชการพลเรือน

การบริหารงานบุคคลของสำนักงานมาตรฐานสินค้า

เนื่องจากสำนักงานมาตรฐานสินค้าเป็นหน่วยงานทางราชการ การบริหารงานบุคคลของสำนักงานจึงเป็นตามระเบียบกฎเกณฑ์ของการบริหารราชการพลเรือน การบริหารบุคคลนับตั้งแต่การบรรจุ แต่งตั้ง การโอน โยกย้าย สับเปลี่ยน การเลื่อนชั้น เลื่อนตำแหน่ง เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ โดยมีหน่วยการเจ้าหน้าที่ของสำนักงานประสานงานกับแผนกการเจ้าหน้าที่ กรมการค้าต่างประเทศ สำนักงานมาตรฐานสินค้าส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยส่งเจ้าหน้าที่ไปฝึกอบรมและศึกษาต่อทั้งภายในและภายนอกประเทศ ในด้านการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการตรวจสอบมาตรฐานสินค้า กฎหมาย กฎกระทรวง ระเบียบปฏิบัติกลั่นมาตรฐานสินค้า วิชาการ และในด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน ปัจจุบันสำนักงานมีจำนวนข้าราชการและพนักงานทั้งสิ้น ประมาณ 295 คน ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 3 และจำแนกคุณวุฒิของผู้จบการศึกษาตั้งแต่ชั้นปริญญาตรีขึ้นไปตามตารางที่ 4

ตารางที่ 3

อัตรากำลังของสำนักงานมาตรฐานสินค้า จำแนกตามประเภท

จำนวน : คน

ประเภท \ คุณวุฒิ	มัธยมศึกษา	ป.ว.ช.	ป.ว.ส.	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	ปริญญาเอก	รวม
ข้าราชการ							
-ระดับ 1		1					1
-ระดับ 2	3	4	26				33
-ระดับ 3	1	30	9	4			44
-ระดับ 4		47	5	62	2		116
-ระดับ 5			4	27	1	1	33
-ระดับ 6				15	1		16
-ระดับ 7				3	1		4
-ระดับ 8					1		1
ลูกจ้างประจำ	30	16	1				47
รวม	34	98	45	111	6	1	295

ที่มา : หน่วยการเจ้าหน้าที่, สำนักงานมาตรฐานสินค้า, 30 สิงหาคม 2525

ตารางที่ 4

อัตรากำลังจำแนกตามคุณวุฒิ

ประเภท คุณวุฒิ	จำนวน : คน ข้าราชการ
ระบุกับปริญญาตรีขึ้นไป - เศรษฐศาสตร์ 1 - วิทยาศาสตร์ (ป่าไม้และการประมง) 18 - วิทยาศาสตร์ (เคมีและชีววิทยา) 16 - บริหารธุรกิจ 1 - ศึกษาศาสตร์ 2 - นิติศาสตร์ 32 - สังคมศาสตร์ 48	
รวม	118

ที่มา: หน่วยการเจ้าหน้าที่, สำนักงานมาตรฐานสินค้า, 30 สิงหาคม 2525